

Aventurers
a la força

El darrer any negre d'un alumne aplicat

E. Javier Sánchez-Cuenca

Poc abans que el multimilionari Howard Hughes irrompés abruptament en la indústria cinematogràfica i en la vida privada d'Ava Gardner, Brahm es fotografia amb la bella. Ja no nom Hans com figura al registre civil del seu Hamburg natal. Ara (1947) nom John, fa nou anys que viu i treballa a Hollywood i s'ha topat amb ella a una escala comuna a la Universal. La pel·lícula es titula *Singapur* i el protagonista masculí és Fred MacMurray, condemnat per Wilder des de *Perdició* (1944) a viure ja gairebé per sempre sota la pell del personatge infame, molt probablement a causa d'un turmell amb polsera que baixava per l'escala d'una casada infidel. A la foto "canta" la mirada entremaliada de Brahm, tan semblant en la seva saviesa explícita a la del seu col·lega Wilder, que, com ell, es va formar a Viena. Sorprèn de Brahm, però, la facilitat com el fugitiu s'integra en el difícil paradís de

Hollywood. A Wilder li va costar un període considerable de llista d'espera, primer a la frontera de Mèxic (això ho va retratar magistralment Mitchel Leisen a *Si no amaneciera*, gràcies sobretot al guió del propi Wilder) i després com a guionista. Però Brahm, que va ser director del Burgtheater de Viena, arriba a Londres perseguit pels camises pardes i en un segon es troba dirigint la seva primera pel·lícula. L'any següent (1938) ja el veim dirigint a Hollywood *The Penitentiary*, en la qual aconsegueix imprimir el segell expressiónista de la turbulència que assola Europa i, com altres il·lustre col·legues (especialment Hitchcock), compatriotes i companys de fatigues (Siodmak entre ells) transfereix al cine l'obsessió del fals culpable en perpètua fugida a través d'un títol tan inequívoc com *Let us to live* (*Dejadnos vivir*, 1939). Des d'aleshores passa a ser un alumne aplicat de l'exili o, el que és igual, de si mateix. Dirigeix a l'exòtica estrella francesa Anabella, inoblidable antagonista de Jean Gabin a *La bandera*, de

Duvivier, en un film bèl·lic
Tonight

we raid Calais; a la cèlebre patinadora alemanya Sonja Heine a una pel·lícula inòcua com *Winterline* (1943). L'any següent ens sorprèn amb un títol gens innocu (*Jack el destripador*), en el qual posa de nou la seva tendència a rastrejar el mal fosc de la societat, obsessió recreada a *Concierto macabro* (1965), que dirigeix per la RKO, les tres majúscules que ambiciona posseir d'una manera gairebé compulsiva el magnat Howard Hughes.

I és que RKO, que va apostar al seu moment per un jove geni de la ràdio dit Orson Welles (*Ciudadano Kane*) i que ha contractat un rebel amb causa que nom Nicholas Ray, ara està en un moment dolç per obra i gràcia del productor Dore Schary, encaparrat a elevar a la categoria màxima del cine negre, amb la inestimable ajuda del director de fotografia Nicholas Musuraca, Schufftan és el mestre que va venir d'Alemanya i va traduir en ombres la llum del sinistre, però Musuraca incorpora al cine un clima inspirat en la literatura del britànic Willima Irish i això va beníssim a Brahm pel seu *The docket* (*La huella de un recuerdo*). L'alumne aplicat realitzà aquí un meritori joc narratiu a base de *flash-backs* successius que van generant a la vegada *flash-backs* successius, com en el desplaçament inacabable d'una col·lecció de pepes russes. Som al 1947, any de la foto amb Ava durant el rodatge de *Singapur* i Brahm entrega el seu darrer treball negre, *La ventana siniestra*, basat en el també darrer relat del mestre Chandler. És bon any per Dassin, Tourneur, Rossen i altres cineastes políticament incorrectes. Però Howard Hughes no trigarà a irrompre violentament a la terrisseria d'RKO arrambant amb tots els rojos, en una apassionada aplicació del manual de la guerra freda. Brahm opta aleshores per sobreviure a aquell nou holocaust: acabarà per dirigir, com a culminació de la seva capacitat versàtil, la primera pel·lícula en relleu de la història. Per la seva banda, Ava resisteix heroicament l'implacable assetjament del magnat. Entre altres raons, perquè ell no es canviava de roba amb la freqüència deguda. ♦

